

Тернопільський національний медичний університет імені І. Я. Горбачевського

Видавнича група «Наукові перспективи»

Луганський державний медичний університет

Громадська наукова організація «Система здорового довголіття в мегаполісі»

Громадська організація «Християнська академія педагогічних наук України»

Громадська організація «Всеукраїнська асоціація педагогів і психологів з
духовно-морального виховання»

*за сприяння КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва",
Центру дієтології Наталії Калиновської*

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 15(33) 2023

Київ – 2023

Ivan Horbachevsky Ternopil National Medical University

Publishing Group «Scientific Perspectives»

Luhansk State Medical University

Public scientific organization "System of healthy longevity in the metropolis"

Public organization "Christian Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine"

Public organization "All-Ukrainian Association of Teachers and Psychologists of
Spiritual and Moral Education"

*with the assistance of the KNP "Clinical Hospital No. 15 of the Podilsky District of Kyiv", Nutrition Center of
Natalia Kalinovska*

"Prospects and innovations of science"

(Series "Pedagogy ", Series "Psychology ", Series "Medicine ")

Issue № 15(33) 2023

Kiev – 2023

ISSN 2786-4952 Online

УДК 001.32:1/3](477)(02)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15\(33\)](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15(33))

**«Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)»:
журнал. 2023. № 15(33) 2023. С.1309**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.09.2021
№ 1017 журналу присвоєно категорію "Б" із психології та педагогіки**

**Згідно наказу Міністерства освіти і науки України від 27.04.2023
№ 491 журналу присвоєно категорію "Б" із медицини: спеціальність 222**

Рекомендовано до видавництва Президією громадської наукової організації «Всеукраїнська Асамблея докторів наук з державного управління» (Рішення від 16.11.2023, № 4/11-23)

Журнал видається за підтримки КНП "Клінічна лікарня №15 Подільського району м.Києва", Центру дієтології Наталії Калиновської.

Журнал заснований з метою розвитку наукового потенціалу та реалізації кращих традицій науки в Україні, за кордоном. Журнал висвітлює історію, теорію, механізми формування та функціонування, а, також, інноваційні питання розвитку медицини, психології, педагогіки та. Видання розраховано на науковців, викладачів, педагогів-практиків, представників органів державної влади та місцевого самоврядування, здобувачів вищої освіти, громадсько-політичних діячів.

Журнал включено до міжнародної наукометричної бази Index Copernicus (IC), Research Bible, міжнародної пошукової системи Google Scholar.

Голова редакційної колегії:

**Жукова Ірина
Віталіївна**

кандидат наук з державного управління, доцент, Лауреат премії Президента України для молодих вчених, Лауреат премії Верховної Ради України молодим ученим, директор Видавничої групи «Наукові перспективи», директор громадської наукової організації «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління» (Київ, Україна)

Головний редактор: Чернуха Надія Миколаївна — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки Київського національного університету імені Тараса Шевченка (Київ, Україна).

Заступник головного редактора: Торяник Інна Іванівна - доктор медичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник лабораторії вірусних інфекцій Державної установи «Інститут мікробіології та імунології імені І.І. Мечникова Національної академії медичних наук України» (Харків, Україна);

Заступник головного редактора: Сіданіч Ірина Леонідівна — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна);

Заступник головного редактора: Жуковський Василь Миколайович — доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри англійської мови Національного університету "Острозька академія" (Рівне, Україна).

Редакційна колегія:

1. Бабова Ірина Костянтинівна - доктор медичних наук, професор, професор кафедри дефектології та фізичної реабілітації, ДЗ "Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського" (Одеса, Україна)
2. Бабчук Олена Григорівна – кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри сімейної та спеціальної педагогіки і психології Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
3. Бахов Іван Степанович — доктор педагогічних наук, професор, завідувач кафедри іноземної філології та перекладу Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
4. Балахтар Катерина Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053. Психологія, старший викладач кафедри іноземних мов в Національному університеті ім. О. О. Богомольця (Київ, Україна)
5. Бартенева Ірина Олександрівна - кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки Державного закладу «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського» (Одеса, Україна)
6. Біляковська Ольга Орестівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи Львівського національного університету імені Івана Франка (м. Львів, Україна)
7. Вадзюк Степан Нестерович - доктор медичних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, почесний академік Національної академії педагогічних наук України, завідувач кафедри фізіології з основами біоетики та біобезпеки Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського України (Тернопіль, Україна)
8. Вовк Вікторія Миколаївна - кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки Державного університету ім. Станіслава Штища в Пілі (м. Піла, Польща)
9. Гвоздзькевич Сильвія — кандидат наук, Державна професійна вища школа ім. Якуба з Парадижу в Гожуві-Великопольському (Польща)
10. Головач Наталія Василівна — кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри управління персоналом та економіки праці Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)

11. Гречановська Олена Володимирівна – доктор педагогічних наук, професор кафедри філософії та гуманітарних наук Вінницького національного технічного університету (Вінниця, Україна)
12. Гудзь Наталя Іванівна - доктор фармацевтичних наук, професор, ад'юкт кафедри фармації і екологічної хімії Опольського університету, доцент кафедри технології ліків та біофармації Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького (Львів, Україна)
13. Гуменикова Тамара Рудольфівна — доктор педагогічних наук, професор, директор Придніпурської філії Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
14. Дерстуганова Наталя Вікторівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри освіти та управління навчальним закладом Класичного приватного університету (Запоріжжя, Україна)
15. Долгова Олена Миколаївна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
16. Журавльова Лариса Петрівна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри психології Поліського національного університету (Житомир, Україна)
17. Заячківська Оксана Василівна - кандидат економічних наук, доцент кафедри фінансів та економічної безпеки Національного університету водного господарства та природокористування (Рівне, Україна)
18. Інжєвська Леся Анатоліївна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
19. Ічанська Олена Михайлівна - кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
20. Кардаш Оксана Любомирівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри комп'ютерних технологій та економічної кібернетики Навчально-наукового інституту автоматизації, кібернетики та обчислювальної техніки Національного університету водного господарства та природокористування (м. Рівне, Україна)
21. Коваленко Олена Михайлівна - кандидат педагогічних наук, провідний науковий співробітник відділу профільного навчання Інституту педагогіки НАПН України (Київ, Україна)
22. Коваль Галина Миколаївна - доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри мікробіології, вірусології, епідеміології з курсом інфекційних хвороб Ужгородського національного університету (Ужгород, Україна)
23. Ковальчук Анна Сергіївна - здобувач ступеня доктора філософії (PhD) за спеціальністю 053 Психологія Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
24. Корильчук Неоніла Іванівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
25. Корнієнко Петро Сергійович - доктор юридичних наук, доцент, адвокат, заступник першого прокурора по роботі з коледжами, професор кафедри філософії та соціально-гуманітарних дисциплін Національної академії статистики, обліку та аудиту (Київ, Україна)
26. Кравчук Володимир Миколайович, доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, адміністративного та міжнародного права Волинського національного університету імені Лесі Українки (Луцьк, Україна)
27. Кравчук Людмила Степанівна - кандидат педагогічних наук, доцент, професор кафедри фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна», завідувач кафедрою фізичної терапії, ерготерапії, фізичної культури і спорту Хмельницького інституту соціальних технологій Університету «Україна» (Хмельницький, Україна)
28. Крайник Григорій Сергійович - кандидат юридичних наук, доцент, доцент Житомирського державного університету імені Івана Франка (Житомир, Україна)
29. Левков Анатолій Анатолійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри фізичної терапії та ерготерапії Національного університету «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Полтава, Україна)
30. Лігоцький Анатолій Олексійович — доктор педагогічних наук, професор (Київ, Україна)
31. Лисенко Дмитро Андрійович - кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Вінницького національного медичного університету (Вінниця, Україна)
32. Лич (Назарук) Оксана Миколаївна - доктор психологічних наук, доцент, член-кореспондент української академії акмеології, член громадської спілки «Національна психологічна асоціація», доцент кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
33. Макаренко Олександр Миколайович — доктор медичних наук, професор, академік Міжнародної академії освіти та науки, професор кафедри загальномедичних дисциплін Міжрегіональної академії управління персоналом (Київ, Україна)
34. Мальцев Дмитро Валерійович кандидат медичних наук, завідувач лабораторії імунології і молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця (Київ, Україна)
35. Марушева Олександра Анатоліївна - доктор наук з державного управління, доцент, завідувач кафедри публічного управління та інформаційного менеджменту ПВНЗ Університет Новітніх Технологій (м. Київ, Україна)
36. Мельник Володимир Степанович — доктор медичних наук, професор кафедри неврології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, декан медичного факультету №1 (Київ, Україна)
37. Мігенько Богдан Орестович – кандидат медичних наук, доцент кафедри терапії та сімейної медицини Тернопільського національного медичного університету імені І.Я.Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
38. Мігенько Людмила Михайлівна – кандидат медичних наук, доцент кафедри внутрішньої медицини №2 Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (Тернопіль, Україна)
39. Мідельський Сергій Людвігович – професор, Академік, Президент Регіональної Академії Менеджменту (Казахстан)
40. Міхальський Томаш — доктор наук, доцент кафедри географії регіонального розвитку Гданського університету (Польща)
41. Миргород-Карпова Валерія Валеріївна - кандидат юридичних наук, заступник директора з наукової роботи, старший викладач кафедри адміністративного, господарського права та фінансово-економічної безпеки Сумського державного університету (Суми, Україна)
42. Мочалов Юрій Олександрович - доктор медичних наук, професор, професор кафедри хірургічної стоматології та клінічних дисциплін ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Ужгород, Україна)
43. Нікульчев Микола Олександрович – доктор богословських наук, кандидат філософських наук, професор, доцент кафедри філософії НУ «ОМА» (Одеса, Одеська область, Україна)
44. Помиткін Едуард Олександрович — доктор психологічних наук, професор, провідний науковий співробітник Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Язюна НАПН України (Київ, Україна)
45. Помиткіна Любов Віталіївна — доктор психологічних наук, професор, завідувач кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
46. Попель Оксана Василівна - кандидат педагогічних наук, доцент кафедри української та іноземної філології Одеського національного технологічного університету (Одеса, Україна)
47. Приходькіна Наталя Олексіївна - доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки, адміністрування і спеціальної освіти Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
48. Прокоф'єва Марина Олександрівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології факультету лінгвістики та соціальних комунікацій Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
49. Сирник Ярослав - доцент кафедри антропології Вроцлавського університету (Вроцлав, Польща)
50. Трушкіна Наталя Валеріївна - кандидат економічних наук, член-кореспондент Академії економічних наук України, дійсний член Центру українсько-європейського наукового співробітництва, старший науковий співробітник відділу проблем регуляторної політики та розвитку підприємництва, Інститут економіки промисловості НАН України (Київ, Україна)
51. Турчинова Ганна Володимирівна — кандидат педагогічних наук, доцент, декан факультету природничо-географічної освіти та екології Національного педагогічного університету імені М.П. Драгоманова (Київ, Україна)
52. Філіппова Лариса Валеріївна – доктор педагогічних наук, кандидат хімічних наук, доцент, доцент закладу вищої освіти кафедри медичної біохімії та молекулярної біології Національного медичного університету імені О.О.Богомольця, (Київ, Україна)
53. Хохліна Олена Петрівна — доктор психологічних наук, професор, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)
54. Чаусова Тетяна Володимирівна — кандидат психологічних наук, доцент, доцент кафедри психології та особистісного розвитку Навчально-наукового інституту менеджменту та психології ДЗВО «Університет менеджменту освіти» НАПН України (Київ, Україна)
55. Черська Марія Сергіївна - доктор медичних наук, завідувачка консультативно-діагностичним відділенням Державної Установи «Інститут ендокринології та обміну речовин НАМН України» (Київ, Україна)
56. Чумак Оксана Володимирівна - доктор економічних наук, доцент, науковий співробітник відділу статистики і аналітики вищої освіти Державної наукової установи «Інститут освітньої аналітики», (Київ, Україна)
57. Шевченко Валерія Геннадіївна - кандидат медичних наук, доцент кафедри хірургії #2 Одеського національного медичного університету (Одеса, Україна)
58. Яковичка Лада Савелівна — доктор психологічних наук, доцент, професор кафедри авіаційної психології Національного авіаційного університету (Київ, Україна)

Статті розміщені в авторській редакції. Відповідальність за зміст та орфографію поданих матеріалів несуть автори.

ЗМІСТ

СЕРІЯ «Педагогіка»

Batryn N.V.

Pedagogical strategies for teaching leadership in foreign resources.....16

Holovatska Yu.B.

Experimental pedagogical system of professional training of future translators for localization as an innovative construct.....28

Kharytska S.V., Kolisnychenko A.V.

Search-informational competence of future biomedical engineers and economists as an important component of adjustment of safety professional activity standards.....38

Leleka V.M.

Development of physical culture and sports in Ukraine according to the American experience.....55

Акімова О.В., Сапогов М.В., Гапчук Я.А., Дяченко М.О.

Особливості розвитку логічного мислення студентів у процесі змішаного навчання.....62

Бабчук М.І.

Особливості взаємозв'язку показників нарцисизму та фізичного перфекціонізму.....71

Білавич Г.В., Борис У.З., Поп'юк М.В., Савчук Б.П.

Самовдосконалення вчителя початкової школи в процесі післядипломної освіти: сучасний та історико-педагогічний контексти.....82

Боса В.П.

Концепт «технологія» у контексті професійної підготовки майбутніх філологів засобами сучасних інформаційних технологій.....95

Вербовський І.А., Бакуменко Т.К.

Сучасні вимоги до керівників освітніх закладів: компетенції, здібності та навички.....108

Волинець Ю.О., Стаднік Н.В., Панченко Т.Л.

Організація партнерської взаємодії учасників освітнього процесу у групах раннього віку закладу дошкільної освіти.....120

Гречановська О.В.

*Вплив діяльнісного підходу на самоосвітню діяльність студентів у процесі вивчення гуманітарних дисциплін у ЗВО.....*133

Грищенко М.В., Лукіяничук А.М., Кучерган Є.В.

*Порівняльний аналіз методів професійного саморозвитку психологів в країнах ЄС.....*144

Гурський І.Ю.

*Обов'язковий освітній компонент «Пандемія covid-19 та англійськомовна картина світу: точки взаємодії» у системі фахової підготовки магістра філології.....*157

Дехтярьова О.О., Борзик О.Б., Каденко І.В., Чалий В.Ю.

*Аналіз потенційних викликів та можливостей для використання машинного навчання у прогнозуванні ризику серцево-судинних захворювань на основі набору фізіологічних даних.....*172

Коблик В.О.

*Дидактичні засади формування ціннісного ставлення до праці в учнів як категорія теорії і методики виховання.....*187

Коваленко О.А., Крицька А.О.

*Психологічний аспект у методиці викладання української мови для здобувачів вищої школи.....*197

Ковальчук Р.О., Жуча П.І.

*Фізична підготовка жінок в армії: проблеми та перспективи.....*205

Козинець І.І., Трофимова О.П.

*Удосконалення навчально-методичного забезпечення дисципліни «термодинаміка» вибіркового блоку навчального плану підготовки бакалаврів за спеціальністю 184 Гірництво.....*221

Козубцов І.М., Нестеров О.М., Слісар П.О., Кіяновський К.М.

*Особистості формування курсанта-лідера на курсах професійної військової освіти І-Іа, б, с (тактичний рівень військової освіти).....*235

Корильчук Н.І., Кицай К.Ю.

*Викладання вибіркової дисципліни для студентів з різних країн.....*249

Куруч А.В.

*Вища освіта в Україні в контексті глобалізаційного розвитку.....*262

Лахмотова Ю.В., Циркот Є.О.

*Проблема дослідження соціальних мереж як інструменту комунікації в КНР та світі.....*270

Лембрик І.С., Жиляк О.В., Шатинська Т.В., Шлімкевич І.В., Мерена Р.І. <i>Соціально-психологічні аспекти дистанційної освіти у вищій медичній школі.....</i>	279
Лопатинська Н.А., Зборовська О.П. <i>Становлення та розвиток системи раннього втручання в Україні.....</i>	293
Макаренко О.В. <i>Проблемне навчання як засіб формування творчої особистості майбутнього лікаря.....</i>	303
Марєєва Т.В., Токарник Л.Б. <i>Професійна підготовка та формування фахових компетентностей вихователя закладу дошкільної освіти для роботи з дітьми з порушеннями мовлення: сучасні підходи та виклики.....</i>	312
Марченко О.Г., Оніпченко П.М. <i>Організаційно-педагогічні умови формування соціально-правової компетентності курсантів ВВНЗ авіаційного профілю.....</i>	326
Могілевська В.М., Барліт О.О., Сібіль О.І. <i>Оцінювання навчальних досягнень вихованців закладів позашкільної освіти як педагогічна проблема.....</i>	339
Мороз О.В., Сеньківська Г.Я., Легін В.Б. <i>Синергетичний підхід до аналізу стратегії управління глобальними викликами: моделі та практичне застосування в контексті соціально-гуманітарних наук.....</i>	355
Овсієнко Л.М. <i>Smart-технології у процесі підготовки сучасного філолога.....</i>	367
Овсяннікова Г.В. <i>Особливості організації змішаного навчання здобувачів вищої медичної освіти у військовий час.....</i>	378
Одарченко В.І. <i>Аналітичний огляд методологічних підходів до управління професійним розвитком науково-педагогічних працівників комунального закладу вищої освіти.....</i>	388
Оніщук Л.М., Баштовенко О.А. <i>Інтегрований підхід до управління тренувальною та змагальною діяльністю спортсменів.....</i>	400
Опанасенко В.П. <i>Особливості використання проблемно-розвивального навчання під час вивчення майбутніми агроінженерами дисципліни «Сільськогосподарські та меліоративні машини».....</i>	413

Остапко Л.О., Тройніна С.О., Коробко Ю.В. <i>Роль інноваційних методів навчання в покращенні якості професійної освіти.....</i>	424
Паскаль О.В. <i>Підготовка майбутніх соціальних працівників до реалізації превентивної функції соціального партнерства.....</i>	436
Равлюк Т.А. <i>Адаптація першокурсників – майбутніх соціальних працівників до умов навчання в закладі вищої освіти.....</i>	449
Рудницька-Юрійчук І.Р. <i>Основні вимоги до навчання елементів грамоти дітей дошкільного віку....</i>	461
Сидоренко О.М., Козак Л.В. <i>Формування соціально-громадянської компетентності і дітей старшого дошкільного віку засобами музичного мистецтва.....</i>	471
Стеценко В.П., Тітова Л.О. <i>Використання методів гейміфікації у процесі навчання програмуванню студентів закладів вищої освіти в умовах онлайн-навчання.....</i>	483
Стинська В.В., Ткачівська І.М., Гаморак Г.П., Петренко О.С. <i>Фреймова технологія як засіб оптимізації навчальної діяльності студентів магістратури у закладі вищої освіти.....</i>	495
Суліма Л.В., Товтин Я.І., Вайдич Т.В. <i>Аналіз навчальних стратегій, що сприяють самостійності та відповідальності студентів.....</i>	505
Сухопара І.Г., Дереза М.Р. <i>Дистанційний інструментарій уроків літературного читання в початковій школі.....</i>	514
Трифорова О.С. <i>Культурологічний підхід до виховання основ патріотизму дітей старшого дошкільного віку.....</i>	525
Хорошун А.В., Козак Л.В. <i>Розвиток креативності майбутніх педагогів методами евристичного навчання.....</i>	534
Чорноус Оксана Володимирівна <i>Особливості проектування електронних освітніх ресурсів як засобів навчання освітньо-розвивального середовища закладу загальної середньої освіти під час воєнного стану.....</i>	546

Швецова І.В.

*Інтеграція позааудиторної діяльності у процес формування лідерської компетентності майбутніх фахівців з навігації і управління морськими суднами.....*556

Шовкова А.О., Нагайчук О.В., Яжук Д.В.

*Оцінка ефективності реформ у професійній освіті України: аналіз досягнень і викликів.....*565

Янкович О.І., Винничук О.Т., Кузьма І.І.

*Розвиток у майбутніх учителів та вихователів культури миру в закладах вищої освіти України та Польщі.....*580

Яремко Р.Я., Коваль І.С., Стельмах О.В.

*Психолого-педагогічний аспект самореалізації майбутніх фахівців у галузі пожежної безпеки.....*591

Ярхо Т.О., Ємельянова Т.В., Легейда А.В., Легейда Д.В., Медведєв Е.П.

*Концепції реалізації дидактичного принципу наочності в креативній математичній підготовці здобувачів вищої освіти: огляд.....*599

СЕРІЯ «ПСИХОЛОГІЯ»**Андрусик О.О.**

*Структурно-функціональна модель розвитку емоційної стійкості майбутнього вчителя.....*614

Белякова С.М., Смик Д.А.

*Особливості прояву тривожності та страхів у дітей молодшого шкільного віку в період воєнного стану.....*625

Бочаріна Н.О., Серга А.В.

*Особливості стресостійкості військовослужбовців.....*637

Гельбак А.М.

*Гендерний підхід до формування комунікативної компетентності поліцейських.....*654

Гоян І.М., Бончук Р.О., Коробко Ю.В., Прокоф'єва О.А., Костенко Д.В.

*Сутність феномену «резильєнтності» та основні підходи до його визначення.....*665

Гранде К.Л.

*Явище інокультурного середовища та його вплив на особистість підлітка.....*675

Дмитрик І.Я.

*Психологічна криза особистості як детермінанта виникнення сексуальної дисфункції у чоловіків.....*686

Довбня А.Ю., Бочаріна Н.О.

*Вплив музикотерапії на розвиток емоційної сфери молодших школярів.....*699

Іващенко А.І., Тімохін В.В.

*Психологічний супровід військовослужбовців в умовах ведення бойових дій.....*707

Казарова Г.М., Забєліна О.С.

*Зв'язок емоційних особливостей і копінг-стратегії у підлітків.....*720

Кернас А.В., Котляр Л.І., Діколь-Кобріна О.А., Семенюк В., Наконечна А.Р., Клименко О.О.

*Психологічні особливості впливу типів сімейного виховання на прояв акцентуацій характеру у підлітковому віці.....*733

Кобець О.В., Лантух В.В., Гриньова Н.В.

*Вплив емоційно-вольових якостей на емоційну стійкість майбутніх вчителів.....*746

Красілова Ю.М., Ніколаєвська В.О.

*Напрямки соціально-педагогічної роботи з неповнолітніми засудженими.....*756

Кутішенко В.П., Власенко І.А., Вінник Н.Д.

*Ціннісно-мотиваційний профіль студентів-психологів молодших курсів.....*768

Мудрак М.А., Коваль О.Є., Ярощук М.В.

*Психологічні чинники розвитку інституту медіації в Україні та за кордоном.....*782

Підлісний Ю.А., Герасименко О.В.

*Реакція військових на посттравматичний стрес внаслідок бойових дій та процес проходження реабілітації.....*794

Руденко Д.В.

*Вплив суб'єктивного благополуччя на формування професійної стресостійкості молоді.....*804

Сметаняк В.І., Магмет І.Б.

*Психологічні засади підвищення мотивації праці в організації.....*817

Смотровя Н.О., Іващенко А.І.

*Розвиток самооцінки дошкільнят методами казкотерапії.....*830

Сябренко Г.П., Срібна О.В.

*Психологічний зміст комплексної програми профілактики та корекції панічних розладів.....*843

Фещенко І.О.*Впливи когнітивних викривлень крізь призму гібридності війни.....852***Хараджи М.В., Білінський Р.А.***Життєві кризи та способи їх подолання.....863***Хараджи М.В., Почтова К.В.***Емпіричне дослідження зв'язку гендерної ідентичності з професійним самовизначенням старшокласників.....874***Хараджи М.В., Сніжко Л.П.***Копінг-поведінка: сутність, функції та основні компоненти.....884***Харцій О.М., Трач О.О.***Дослідження міжособистісних стосунків в студентському колективі.....893***Хохуля Н.В., Івженко І.Б.***Проблема агресивності молодших підлітків у сільській місцевості.....904***Чачко С.Л., Ярославський Д.С.***Гендерні особливості переживання тривалого травматичного стресу в умовах воєнних загроз в Україні.....916***Чуйко О.М., Федоришин Г.М.***Вплив батьківських сімейних настанов на уявлення про норми гендерних ролей щодо розвитку кар'єри у студентської молоді.....928***Шевцова О.М., Гаєвська Н.В.***Особливості розвитку образу «Я-мати» у жінок в умовах воєнного стану.....941***СЕРІЯ «Медицина»****Botiakova V.V.***The dependence analysis of burnout syndrome on adiposity as cardiovascular risk factor, depression, anxiety, somatization and distress among family doctors.....952***Domanchuk T.I., Hrytsiuk M.I., Chornenka Zh.A., Mararash H.H., Sobko D.I.***Current trends in the dynamics of the demographic situation in Ukraine and in the Chernivtsi region, particularly for 2001-2021.....964***Loza Ye.O., Balytska O.Yu., Loza Kh.O., Usynskyi R.S.***Interplay of factors: analyzing the impact of diabetes on severe outcomes of covid-19.....973*

Shuper V.O., Shuper S.V., Trefanenko I.V., Shumko H.I., Reva T.V. <i>Problems and prospects of the cardiac rehabilitation.....</i>	983
Багнюк Н.А., Бобир Н.А., Назарчук О.А. <i>Дослідження ефективності спрямованого інгаляційного застосування антисептика декаметоксину при моделюванні респіраторних бактеріальних інфекцій у мишей.....</i>	994
Бакалюк Т.Г., Стельмах Г.О., Макаруч Н.Р., Сверстюк А.С., Василевський О.М. <i>Вплив методів реабілітації на вираженість больового синдрому при дорсопатії поперекового відділу хребта.....</i>	1005
Бідучак А.С. <i>Аналіз термінів розгляду звернень громадян в Чернівецькій області за 2015-2022 роки.....</i>	1016
Варивончик Д.В., Камінський В.В., Скоробогатова О.В. <i>Адаптація медичної освіти до сучасних вимог охорони здоров'я нації: український контекст.....</i>	1026
Войницька О.М., Вовк О.Ю., Чеканова І.В. <i>Варіабельність довжини швів тім'яних кісток склепіння черепа людини з урахуванням статі та краніотипу.....</i>	1041
Грицун Я.П., Гребенюк Д.І., Нікульченко О.В. <i>Клінічна безпечність ь ксиломет азоліну т а оксимет азоліну: порівняльний огляд.....</i>	1053
Деримедвідь Л.В., Брюханова Т.О., Литкін Д.В. <i>Патогенетичний підхід у лікуванні остеоартриту: фокус на комбіновані хондропротектори.....</i>	1065
Замойська Л.В., Юзюк Д.С., Климнюк С.І., Галабіцька І.М. <i>Особливості бактеріальної контамінації грошових банкнот та її потенційна роль у передачі інфекційних захворювань.....</i>	1083
Іваницька Т.А., Казаков Ю.М. <i>Ефективність застосування препаратів магнію в комбінованій терапії у пацієнтів молодого віку з есенціальною гіпертензією та ожирінням.....</i>	1092
Іваницький І.В., Пономаренко С.О. <i>Диференційна ультразвукова діагностика суглобового синдрому.....</i>	1106
Кисіль З.Ф., Шилов М.В., Жемера Н.А. <i>Мікробіом ротової порожнини та його зміни при використанні брекет-систем.....</i>	1118

- Козачишин Н.І., Пленова О.М.**
*Вплив супутнього цукрового діабету на стан тромбоцитарного гемостазу у пацієнтів з гострим та хронічним коронарними синдромами.....*1130
- Кузнецова М.О., Бібіченко В.О., Ковальцова М.В., Кузнєцова І.К.**
*Пошкодження печінки вагітних самиць щурів під впливом раціону з надлишком поживних речовин.....*1139
- Кушнір Ю.А.**
*Психопатологічна характеристика негативних та позитивних симптомів при шизофренії.....*1148
- Лоза Є.О., Баліцька О.Ю., Лоза Х.О., Гутор Н.С.**
*Перспективи застосування нанотехнологій у щелепно-лицевій хірургії для оптимізації регенерації кісткової тканини та шкіри.....*1160
- Медведєв В.В., Косаковський А.Л.**
*Апоптоз і перцептивні порушення слуху: короткий огляд.....*1169
- Москалюк В.М., Стравський Я.С.**
*Антиоксиданти та їх роль у медицині.....*1183
- Нефьодова О.О., Грузд В.В.**
*Зміни мікроелементного складу статевих залоз самців щурів під впливом кадмієвої інтоксикації та коректорів за даними поліелементного аналізу.....*1192
- Нефьодова О.О., Шевченко О.С.**
*Вивчення особливостей накопичення кадмію в стегновій кістці щурів при ізольованому введенні та за умов корекції сукцинатами металів.....*1205
- Нефьодова О.О., Янушкевич К.С.**
*Вплив ізольованого введення солей свинця на морфологічні структури печінки щурів та її біохімічний стан.....*1219
- Ніколаєнко-Камишова Т.П., Височина І.Л.**
*Щодо упередження ускладнень цукрового діабету 2 типу в практиці лікаря загальної практики - сімейного лікаря.....*1232
- Родинський О.Г., Селезньова О.І.**
*Зміни показників серотоніну за умов метаболічного синдрому.....*1240
- Руденко М.Л.**
*Кульове поранення живота: синтез оксиду азоту та схожих сполук у перші години поранення.....*1249

Русалов В.Л., Шилов М.В., Гриценко Л.М. <i>Медичні застосування генної терапії: досягнення та перспективи.....</i>	1255
Супруненко С.М. <i>Телемедицина: від історії до сучасності.....</i>	1266
Сусак Я.М., Алі Бассам Ібрагім Мохаммад <i>Об'єм імпланту молочної залози як чинник ризику мальпозиції після аугментаційної мамопластики у жінок з різним типом статури.....</i>	1276
Тарабрін О.О., Суслов О.С., Гордовенко Д.Д., Бугайов О.В., Кошарський Д.В., Максимець Т.О. <i>Вихідний стан системи гемостазу у пацієнток хворих на генітальний ендометріоз.....</i>	1292
Таран І.В., Волощук Н.І., Лозинська М.С., Назарчук О.А., Сазонова С.О. <i>Особливості поведінкових реакцій самців та самок щурів на тлі гострої холодової травми.....</i>	1300

УДК 373.018.43.016:028]:004.9

[https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15\(33\)-514-524](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-15(33)-514-524)

Сухопара Ірина Геннадіївна кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053, тел.: (044) 295-59-35, <https://orsid.org/0000-0001-6330-7825>

Дереза Марина Русланівна магістрант факультету педагогічної освіти, Київський університет імені Бориса Грінченка, вул. Бульварно-Кудрявська, 18/2, м. Київ, 04053, тел.: (044) 295-59-35

ДИСТАНЦІЙНИЙ ІНСТРУМЕНТАРІЙ УРОКІВ ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ

Анотація. Сучасний розвиток науки, поширення інноваційних технологій, швидке оновлення інформації, вільний обмін знаннями вплинули на зміст та організацію освітнього процесу. Умови пандемії коронавірусу, повномасштабної війни в Україні викликали необхідність впровадження дистанційної форми навчання. Дистанційне навчання розглядається як форма освітнього процесу, який відбувається віддалено в просторі або часі за допомогою комп'ютерних, цифрових, інформаційних, комунікаційних технологій. В початковій школі дистанційна форма навчання має свої особливості: просторова або часова віддаленість учителя та учнів, яка впливає на увагу, сприймання, емоційний стан молодших школярів; аудіо-візуальний контакт, який може втрачатися через технічні проблеми учасників освітнього процесу; невідповідність дітей молодшого шкільного віку до самостійної, індивідуальної роботи; обмеженість часу проведення навчального заняття, перебування за екраном електронного пристрою відповідно до санітарно-гігієнічних вимог. Дистанційний урок літературного читання, завданнями якого є: формування повноцінної навички читання; ознайомлення з творами дитячої літератури різної тематики та жанрів; формування умінь опрацьовувати тексти різних видів і джерела інформації; розвиток образного, критичного, логічного мислення і мовлення; розвиток уяви, здатності виявляти себе у різних видах літературно-творчої діяльності за допомогою творів літератури, мистецтва, театралізації, гри потребує відповідних інструментів для проведення. Вибір дистанційного інструментарію як сукупності механізмів, пристроїв (персональний комп'ютер, ноутбук, планшет, мобільний телефон, смартфон, айфон), цифрових технологій (онлайн-платформи, електронні ресурси) за допомогою яких здійснюється освітній процес у віддаленому просторі, часі через опосередковану взаємодію

учасників в освітньому інформаційно-комунікаційному середовищі залежить від умов проведення уроку, технічних можливостей навчального закладу, молодших школярів, компетентності вчителя, мети, завдань і форми уроку.

Ключові слова: дистанційне навчання, дистанційний інструментарій, цифрові технології, урок літературного читання, початкова школа.

Sukhopara Iryna Gennadiyevna PhD in Pedagogic sciences, Senior Lecturer at the Department of Elementary Education, Borys Grinchenko Kyiv University, Bulyvarno-Kudryavsky St., 18/2, Kyiv, 04053, tel.: (044) 295-59-35, <https://orsid.org/0000-0001-6330-7825>

Dereza Maryna Ruslanivna Graduate student, Borys Grinchenko Kyiv University, Bulyvarno-Kudryavsky St., 18/2, Kyiv, 04053, tel.: (044) 295-59-35

DISTANCE TOOLKIT FOR LITERARY READING LESSONS IN PRIMARY SCHOOL

Abstract. The modern development of science, the spread of innovative technologies, the rapid updating of information, the free exchange of knowledge have influenced the content and organization of the educational process. The conditions of the coronavirus pandemic and the full-scale war in Ukraine necessitated the introduction of distance education. Distance learning is considered as a form of educational process that takes place remotely in space or time with the help of computer, digital, information and communication technologies. In elementary school, distance education has its own characteristics: spatial or temporal distance between the teacher and students, which affects the attention, perception, and emotional state of younger students; audio-visual contact, which may be lost due to technical problems of participants in the educational process; unpreparedness of children of primary school age for independent, individual work; limitation of the time of the educational session, staying in front of the screen of the electronic device in accordance with sanitary and hygienic requirements. Distance lesson of literary reading, the tasks of which are: formation of full-fledged reading skills; familiarization with works of children's literature of various topics and genres; formation of skills to process texts of various types and sources of information; development of figurative, critical, logical thinking and speech; the development of imagination, the ability to express oneself in various types of literary and creative activity with the help of works of literature, art, theatricalization, games requires appropriate tools for implementation. The choice of remote tools as a set of mechanisms, devices (personal computer, laptop, tablet, mobile phone, smartphone, iPhone), digital technologies (online platforms, electronic resources) with the help of which the educational process is carried out in remote space and time through mediated interaction of participants in the educational information and

communication environment depends on the conditions of the lesson, the technical capabilities of the educational institution, younger students, the competence of the teacher, the purpose, tasks and form of the lesson.

Keywords: Keywords: distance learning, distance tools, digital technologies, literary reading lesson, primary school.

Постановка проблеми. Сучасний розвиток науки, поширення інноваційних технологій, швидке оновлення інформації, вільний обмін знаннями вплинули на зміст та організацію освітнього процесу. Умови пандемії коронавірусу, повномасштабної війни в Україні спричинили необхідність адаптації системи освіти до нових викликів, реалій життя, викликали необхідність впровадження дистанційної форми навчання. Дистанційне навчання стимулювало швидке опанування цифровими технологіями, пошук нових форм і методів організації освітнього процесу, розробку необхідного інструментарію навчання в цифровому середовищі. Особливості дистанційного формату навчання викликали зміни щодо вимог, завдань, методики проведення уроків на відстані у початковій школі. Дистанційні уроки літературного читання мають свою специфіку і потребують відповідної організації та доцільного добору дистанційного інструментарію, який дозволить формувати читацьку, комунікативну компетентність, збагачувати емоційно-чуттєвий досвід, розвивати образне і критичне мислення, творчі здібності молодших школярів. Актуальною постає проблема впровадження та розробки, оптимального добору дистанційного інструментарію, який зробить урок літературного читання динамічним, пізнавальним, цікавим, захоплюючим, розвивальним, емоційним для молодших школярів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні та методологічні питання суті дистанційного навчання представлені в напрацюваннях зарубіжних учених Р. Делінга, Г. Рамбле і вітчизняних дослідників В. Бикова, Н. Буркіна, Р. Гуревича, В. Лапінського, Н. Морзе, С. Сисоєвої, О. Співаковського, Н. Опушко, Г. Охотника, які трактують його як спосіб отримання освіти з використанням сучасних інформаційних технологій. Психологічні основи дистанційного навчання розглянуті в роботах М. Смульсона, Ю. Машбиця, М. Жалдака, Ю. Ільїна, О. Комісарової та інших. Методичні аспекти організації дистанційного навчання висвітлено в напрацюваннях С. Антощук, В. Гравіта, Ю. Жука, О. Муковіза, Б. Шуневича. Застосування дистанційного інструментарію в освітньому процесі початкової школи висвітлені в розвідках М. Гладун, А. Лотоцької, О. Пасічник, Л. Ройко, А. Шевченка, О. Шкуренко та інших.

Теоретичні та методичні проблеми вивчення мовно-літературної освітньої галузі і зокрема уроків літературного читання представлені в дослідженнях О. Вашуленко, А. Каніщенко, В. Науменко, В. Мартиненко,

А. Мовчун, О. Савченко. Окремі питання методики впровадження дистанційної форми навчання на уроках літературного читання у початковій школі описані в публікаціях Н. Дмитренко, О. Столярчук, М. Федорець (формування комунікативної компетентності), О. Пономаренко (формування читацького інтересу), С. Дячок (формування читацької грамотності), В. Вітюк, К. Зуйко (використання мультимедійних презентацій), А. Мартинець, С. Тимків на уроках літератури. Проте недостатньо представлені дистанційні інструменти для проведення уроків літературного читання, які мають свою специфіку в початковій школі.

Мета статті – дослідження та обґрунтування педагогічної доцільності дистанційного інструментарію для проведення уроків літературного читання в початковій школі.

Виклад основного матеріалу. Термін «дистанційне навчання» («distance learning») походить від англійського слова «distange», що в перекладі означає відстань і відображає всю сутність терміну – навчання на відстані. За визначенням енциклопедії Вікіпедія, дистанційне навчання – сукупність інформаційних технологій і методик викладання, які передбачають здобуття освіти без фізичної присутності здобувачів у навчальному закладі (Вікіпедія) [1]. В державних документах Міністерства освіти і науки України дистанційне навчання розглядають як організацію освітнього процесу (за дистанційною формою здобуття освіти або шляхом використання технологій дистанційного навчання в різних формах здобуття освіти) в умовах віддаленості один від одного його учасників та їх, як правило, опосередкованої взаємодії в освітньому середовищі, яке функціонує на базі сучасних освітніх, інформаційно-комунікаційних (цифрових) технологій (Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти) [2]. Науковці подають розуміння категорії «дистанційне навчання» як: продуктивної форми навчання, при якій використовуються традиційні та специфічні методи, засоби та форми навчання, засновані на комп'ютерних та телекомунікаційних технологіях» [3, с. 8]; форми навчання, що передбачає таку організацію освітнього процесу, за якої більшість педагогічних заходів і процедур здійснюється з використанням сучасних інформаційних і комунікаційних технологій за умови територіальної відокремленості викладача і студента/слухача [4, с. 11]; форму організації і реалізації навчально-виховного процесу, за якою його учасники (об'єкт і суб'єкт навчання) здійснюють навчальну взаємодію принципово і переважно екстериторіально (тобто, на відстані, яка не дозволяє і не передбачає безпосередню навчальну взаємодію учасників вічна-віч, інакше, коли учасники територіально знаходяться поза межами можливої безпосередньої навчальної взаємодії і коли у процесі навчання їх особиста присутність у певних навчальних приміщеннях навчального закладу не є обов'язковою) [5, с. 8-9]. Як бачимо погляди різних дослідників щодо розуміння поняття спільні щодо визначення дистанційного навчання як форми

освітнього процесу, який відбувається віддалено в просторі або часі за допомогою комп'ютерних, цифрових, інформаційних, комунікаційних технологій. Таке розуміння дистанційного навчання відповідає баченню суті нашої наукової розвідки.

Особливостями такої форми навчання в початковій школі є: просторова або часова віддаленість учителя та учнів, яка впливає на увагу, сприймання, емоційний стан молодших школярів; аудіо-візуальний контакт, який може втрачатися через технічні проблеми учасників освітнього процесу; невідповідність дітей молодшого шкільного віку до самостійної, індивідуальної роботи; обмеженість часу проведення навчального заняття, перебування за екраном електронного пристрою відповідно до санітарно-гігієнічних вимог. Дистанційне навчання відповідно до способу поширення навчального контенту може відбуватися в: синхронному (коли учасники освітнього процесу одночасно перебувають в електронному освітньому середовищі в реальному часі), асинхронному (коли взаємодія між учасниками освітнього процесу відбувається із затримкою у часі) і змішаному (взаємодія між учителем і учнем відбувається і одночасно, і може бути з затримкою) режимах. Різні режими проведення освітнього процесу на відстані вимагають застосування відповідного дистанційного інструментарію для навчання.

Основною формою дистанційного навчання в початковій школі є урок. До проведення таких уроків є у початковій школі висуваються певні санітарно-гігієнічні вимоги [2]:

безперервна тривалість навчальної діяльності з технічними засобами навчання не більше 15 хвилин для учнів 3-4 класів;

тривалість уроку може бути 20 хвилин (якщо в розкладі 4 уроки), 30 хвилин (якщо 3 уроки) і 45 (якщо 2 уроки);

наявність вправи для очей;

рухова активність учнів.

Дистанційний урок літературного читання розуміємо як форму організації освітнього процесу з вивчення мовно-літературної освітньої галузі (літературне читання) в 3-4 класах, що відбувається віддалено (на відстані) за допомогою сучасних цифрових технологій з метою формування читацької компетентності молодших школярів. Метою вивчення курсу «Літературне читання» в 3-4 класах відповідно до вимог Державного стандарту початкової освіти, Типових освітніх програм для початкової школи (О. Савченко, Р. Шиян) [6, 7, 8] є: розвиток особистості засобами різних видів читацької діяльності; формування читацької, комунікативної та інших ключових компетентностей; збагачення емоційно-чуттєвого досвіду; розвиток образного, критичного, логічного мислення і літературно-творчих здібностей молодших школярів. Завданнями уроків літературного читання є: формування повноцінної навички читання; ознайомлення з творами дитячої літератури різної тематики та жанрів; формування умінь опрацьовувати тексти різних

видів і джерела інформації; розвиток образного, критичного, логічного мислення і мовлення; розвиток уяви, здатності виявляти себе у різних видах літературно-творчої діяльності за допомогою творів літератури, мистецтва, театралізації, гри. Дистанційний урок літературного читання може проходити у формі вікторини, конкурсу, квесту, подорожі, турніру читачів, дискусії, інтерв'ю, онлайн-театралізації, створення буктрейлерів, аукціону, гри [7, 8].

Відповідно до мети, завдань, теми і форми проведення уроку вчитель добирає різний дистанційний інструментарій. Дистанційний інструментарій розуміємо як сукупність механізмів, пристроїв (персональний комп'ютер, ноутбук, планшет, мобільний телефон, смартфон, айфон), цифрових технологій (онлайн-платформи, електронні ресурси) за допомогою яких здійснюється освітній процес у віддаленому просторі, часі через опосередковану взаємодію учасників в освітньому інформаційно-комунікаційному середовищі.

В сучасній українській початковій школі існують різні режими і форми організації освітнього процесу, які залежать від умов безпечної роботи, технічних можливостей навчального закладу, школярів і вчителів. Тож урок літературного читання може проводитися в синхронному (одночасна участь учителя та учнів в освітньому процесі в реальному часі, зв'язок усіх учасників), асинхронному (не одночасна участь учителя та учнів), змішаному (поєднання синхронної та асинхронної форми) режимі. Відповідно до способу поширення навчального контенту добирається різний дистанційний інструментарій.

Асинхронна форма проведення уроку не передбачає одночасної присутності педагога і школярів у реальному часі, тому урок будується як система завдань для учнів, які потрібно виконати (переглянути відеоурок, мультимедійну презентацію, прослухати аудіозапис художнього твору, дати відповіді на запитання, скласти план до прочитаного твору, підготувати переказ, виконати завдання в робочому зошиті, на онлайн-ресурсах та інше). Перевагами такого уроку є те, що школярі можуть навчатися і виконувати завдання в зручній для них час, умовах і власному темпі засвоєння матеріалу, а як недолік варто відмітити недостатню самостійність, організованість, концентрацію уваги молодших школярів. Для асинхронного режиму проведення уроку доцільним буде застосування таких інструментів дистанційної роботи, як:

відеоурок – завчасно підготовлений урок літературного читання записаний на відео за допомогою електронних ресурсів YouTube, Vimeo, Panopto;

платформа Google Classroom – сервіс для створення електронного класу де будуть навчатися школярі, де є можливість розміщувати твори для ознайомлення, завдання для виконання, оцінювати їх, писати коментарі, встановлювати терміни, організовувати обговорення щодо прочитаного, спілкуватися вчителю з учнями;

віртуальні дошки (Padlet, Lino it, Jamboard, Reddit, Discourse, miro та інших) – для обміну ідеями, обговорення питань, проблем, висловлення думок, прикріплення виконаних завдань;

електронна пошта (Gmail, Outlook, Yahoo Mail) – для надсилання учням матеріалів до уроку, завдань для виконання, інструкцій щодо самостійної роботи;

Google Диск – для надсилання матеріалів для ознайомлення, вивчення, читання художніх, науково-популярних творів, медіатекстів, запитань, вправ, завдань;

соціальні мережі, месенджери (Facebook, Viber, Telegram) – для організації уроку через передачу повідомлень учням та їх батькам, надсилання завдань, інструкцій щодо їх виконання учнями, миттєвих повідомлень, спілкування.

В практиці роботи початкової школи вчителі частіше користуються синхронним режимом організації уроку літературного читання, який проводиться за допомогою: платформ для проведення відеоконференцій Zoom, Google Meet, Cisco WebEx, Microsoft Teams, WebTutor, Claroline, Dokeos, LAMS, OLAT, OpenACS, Sakai, віртуального класу Blackboard, Collaborate, Adobe Connect, BigBlueButton і проведення спілкування в реальному часі через месенджери Viber, Messenger, Telegram, WhatsApp, електронну пошту Gmail.

Платформи Zoom, Google Meet, Cisco WebEx, Microsoft Teams, Skype оптимально підходять для проведення уроку літературного читання в режимі реального часу. Їх перевага в тому, що вчитель і учні можуть збиратися в одному віртуальному просторі в реальному часі, бачити один одного, спілкуватися, підтримуючи аудіо-візуальний контакт. Школярі можуть підносити електронну руку, коли хочуть дати відповідь, за допомогою чату – висловити власну думку, враження, надати посилання для перегляду, прослуховування матеріалів уроку. Педагог і здобувачі освіти можуть показати реакцію, власні враження за допомогою смайлів, значків на нижній панелі, надіслати повідомлення або коротку відповідь у чат. Вчитель може демонструвати презентації, відеофрагменти, підготовлені матеріали на екрані, що допомагає візуалізувати освітній процес, зробити урок більш яскравим, захоплюючим. Платформи мають доступ до інтерактивної дошки, яку можна демонструвати учням, робити помітки, зазначати важливі ідеї, думки, поняття, знайомити з невідомими словами, скласти характеристики персонажів твору, демонструвати графічні організатори. Вчитель може проводити запис уроку і надавати доступ для його перегляду учням, які не змогли долучитися в зазначений час.

Охарактеризуємо дистанційний інструментарій відповідно до завдань уроку літературного читання.

Для сприймання і розуміння прочитаного твору доцільно обрати такі дистанційні інструменти, як:

Power Point, Power Prezi, Visage, Canva, Crello, Sway – для створення мультимедійних презентацій, які візуалізують представлену інформацію за

допомогою картинок, малюнків, ілюстрацій, фото, аудіо і відеоматеріалами, що відповідає потребам та інтересам дитини, робить процес сприймання інформації доступним, яскравим, динамічним;

YouTube – платформа, на якій розміщується матеріали, які можна використовувати для ознайомлення з твором, прослухавши аудіозапис, з біографією письменника, фрагментом мультфільму, фільму, щоб зацікавити учнів, переглянути буктрейлер до твору;

Kahoot! – сервіс для створення швидкого опитування, онлайн вікторин, тестів. Учитель може створювати запитання, використовуючи малюнки, ілюстрації до твору, відеофрагменти фільмів або мультфільмів. Запитання може мати два, чотири варіанти відповідей серед яких будуть і правильні, і неправильні. Процес опитування вчитель виводить на екран, де учні бачать результат і можуть позмагатися, хто швидше дасть правильну відповідь, що викликає зацікавленість молодших школярів, робить урок динамічним, яскравим;

Survey – ресурс для опитування;

LearningApps – платформа для створення інтерактивних завдань. Завдання типу: «знайди пару» для пояснення незнайомих слів, для встановлення фраз, висловів, вчинків персонажів, засобів художньої виразності; «класифікація» для визначення характеристик персонажів твору; «числова пряма», «просте упорядкування» для встановлення послідовності подій у творі; «вільна текстова відповідь» для висловлення ставлення до героїв твору, їх вчинків; «вікторина», «заповни пропуски» для усвідомлення прочитаного, встановлення причин і наслідків подій; «таблиця відповідностей», «заповнити таблицю» для визначення характеристик персонажів, їх вчинків, наслідків, порівняння подій, вчинків героїв, творів, жанрів; «кросворд».

Для аналізу художнього твору, визначення жанру, основної думки, персонажів твору, їх характеристики, послідовності подій, ставлення автора до описаних подій, персонажів, їх вчинків варто скористатися дистанційними інструментами:

віртуальні дошки (Padlet, Lino it, Jamboard, Reddit, Discourse, miro та інших) – для висловлення власних думок, вражень, обговорень щодо прочитаного; створення логічних ланцюжків подій, що відбуваються у творі; для виставки малюнків, ілюстрацій щодо прочитаного твору; представлення творчих робіт, проєктів, досліджень; як графічні організатори для аналізу художнього твору;

віртуальна дошка відеовідповідей Flipgrid – для запису учнями коротких відео з відповідями, виразним читанням вірша або фрагменту твору, коротким повідомленням про автора, які школярі записують і прикріплюють для перегляду однокласниками, вчителем;

mindmeister, Draw.uo, canva, XMind – сервіси для створення ментальних карт, які відображають логіку, послідовність і взаємозв'язок подій, що відбуваються в творі, дають можливість осмислити причини, наслідки, взаємозв'язок подій, фактів, вчинків персонажів твору, систематизувати, узагальнити важливу інформацію, виділити головне, створювати план, модель твору;

Renderforest, Live work sheets, H5P – електронні робочі зошити, де можна створювати сторінки з завданнями для учнів, доповнювати ілюстраціями з твору, малюнками, запитаннями для самостійної роботи учнів або для виконання під час уроку літературного читання;

Word Art, Quizlet, quizizz – сервіси для створення різноманітних вправ, завдань, вікторин, кросвордів для учнів;

Piktochart – ресурс, який за допомогою шаблонів дозволяє створювати інфографіку для підтвердження, ілюстрування власної думки.

Для творчої роботи молодших школярів щодо прочитаного можна рекомендувати дистанційні інструменти:

Renderforest, Powtoon, Pixton, Scratch, GoAnimate, SparkolPro, Write Comic, Storyboardthat – платформи, які дозволяють молодшим школярам самостійно створювати відеоролики, комікси, мультфільми, змінюючи кінцівку твору, замінюючи персонажів, перемішуючи їх в інший час, простір, твір; створювати буктрейлери – короткі відеоролики за мотивами сюжету твору;

Ourboox, Creator – сервіси для створення власних книжок, де можна вигадати час, героїв, сюжет, фрази, ілюструвати власну книжку і показати друзям.

Для формування стійкої мотивації до читання, читацького інтересу, розширення кола читання молодших школярів, вмінь самостійної роботи з твором через ознайомлення учнів із художніми творами можна порадити:

мобільний додаток Bookmate, який дає можливість знаходити книгу за власними вподобаннями, читати книжки різних жанрів різними мовами, обговорювати їх, ділитися враженням із друзями, обирати книгу за порадою ровесників;

соціальна мережа Goodreads дозволяє вести облік прочитаних книжок, залишати відгук, ділитися враженнями з друзями, що можна використовувати як щоденник читача. Учень-читач може мати власну сторінку, де зазначатиме прогрес читання, книжки, свої враження, терміни прочитання, що допоможе формувати звичку читання, коло інтересів, самостійність і відповідальність;

сайти дитячої літератури – «Книги для дітей» (childbooks.bloks.ua/html), «Весела абетка» (abetka.ukrlife.org), «Світ дитини» (abetka-logopedka.org), «Українська казка» (kazka.in.ua), «Дитяча література» (ae-lib.org.ua/litchild.htm), «Левко» (levko.info), «Країна міркувань» (mysl.lviv.ua), «Петрик» (petryk.com.ua) та інші.

В 3-4 класах доцільною формою проведення дистанційного уроку літературного читання є модель «Перевернутий клас», коли молодші школярі самостійно знайомляться з художнім твором або прослуховують аудіозапис правильного, виразного читання, відповідають на запитання щодо розуміння, усвідомлення прочитаного, виконують завдання в робочому друкованому або електронному зошиті, а під час онлайн-уроку діляться враженнями, висловлюють власну думку, ставлення до прочитаного, вчинків персонажів твору, обговорюють проблемні запитання, виконують дослідницькі, творчі завдання, представляють власні проекти, творчі роботи, мультимедійні продукти.

Висновки. Дистанційне навчання стало особливо затребуваним під час пандемії та не втратило своєї необхідності в умовах воєнного стану в Україні. Дистанційне навчання розуміється як форма освітнього процесу, який відбувається віддалено в просторі або часі за допомогою комп'ютерних, цифрових, інформаційних, комунікаційних технологій. Урок літературного читання має свої особливості організації і проведення в початковій школі, що вимагає добору оптимальних форм, методів, засобів для проведення в дистанційному режимі. Дистанційний інструментарій розуміємо як сукупність механізмів, пристроїв (персональний комп'ютер, ноутбук, планшет, мобільний телефон, смартфон, айфон), цифрових технологій (онлайн-платформи, електронні ресурси) за допомогою яких здійснюється освітній процес у віддаленому просторі, часі через опосередковану взаємодію учасників в освітньому інформаційно-комунікаційному середовищі. Для уроків літературного читання використовують дистанційний інструментарій для синхронного, асинхронного і змішаного режиму проведення. Добір дистанційних інструментів залежить від умов проведення уроку, технічних можливостей навчального закладу, молодших школярів, компетентності вчителя, мети, завдань і форми уроку. Перспективи подальших наукових досліджень вбачаємо в розробці дидактичних і методичних матеріалів для дистанційного уроку літературного читання в початковій школі.

Література:

1. Дистанційне навчання. *Вікіпедія: вільна енциклопедія*. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%11D0%BD%D0%BD%D1%8F (дата звернення: 15.11.2023).
2. Положення про дистанційну форму здобуття повної загальної середньої освіти. Наказ Міністерства освіти і науки України № 1115 від 08.09.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text> (дата звернення: 15.11.2023).
3. Муковіз О.П. Основи дистанційного навчання в початковій освіті: навчально-методичний посібник. Умань: Візаві, 2018. 128 с.
4. Антошук С.В., Гравіт В.О. Основи організації дистанційного навчання в післядипломній педагогічній освіті: наук. посіб. Суми: НІКО, 2015. 180 с.
5. Биков В. Ю., Кухаренко В. М., Сиротинко Н. Г. та ін. Технологія розробки дистанційного курсу: Навчальний посібник / За ред. В. Ю. Бикова та В. М. Кухаренка. К.: Міленіум, 2008. 324 с.

6. Державний стандарт початкової освіти: Постанова Кабінету Міністрів України від 21 лютого 2018 р. №87. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> (дата звернення: 10.09.2021).

7. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Савченко О. Я. 3- 4 клас. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf> (дата звернення: 15.11.2023).

8. Типова освітня програма, розроблена під керівництвом Шияна Р. Б. 3- 4 клас. Наказ Міністерства освіти і науки України від 12.08.2022 № 743-22. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Shyuan.pdf> (дата звернення: 15.11.2023).

References:

1. *Distantnyne navchannya. [Distance learning]* VikiPedIya: vlna entsiklopedIya. Retrieved from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%B5_%D0%BD%D0%B0%D0%B2%D1%87%D0%B0%11D0%BD%D0%BD%D1%8F [in Ukrainian].

2. Polozhennya pro distantnynu formu zdobuttya povnoyi zagalnoyi serednoyi osviti. [Regulations on the distance form of obtaining a complete general secondary education] (20, September 8) Ministerstva osviti i nauky Ukraini # 1115 vid 08.09.2020. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0941-20#Text> [in Ukrainian].

3. Mukoviz, O.P. (2018). *Osnovy` dy`stancijnogo navchannya v pochatkovij osviti. [Basics of distance learning in primary education]* Uman`: Vizavi [in Ukrainian].

4. Antoshhuk, S.V, Gravit, V.O. (2015). *Osnovy` organizaciyi dy`stancijnogo navchannya v pislyady`plomnij pedagogichnij osviti. [Basics of distance learning organization in postgraduate pedagogical education]* Sumy`: NIKO [in Ukrainian].

5. By`kov, V. Yu., Kuxarenko, V. M., Sy`roty`nko, N. G. (2008). *Texnologiya rozrobky` dy`stancijnogo kursu. [Distance course development technology]* Eds. V. Yu. By`kova ta V. M. Kuxarenka. Kyiv: Milenium [in Ukrainian].

6. Derzhavny`j standart pochatkovoyi osvity` [State standard of primary education] (2018, February 21) Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny` vid 21 lyutogo 2018 r. #87 Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/87-2018-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].

7. Ty`pova osvitnya programa, rozrobлена pid kerivny`cztvom Savchenko O. Ya. 3- 4 klas. [A typical educational program developed under the leadership of Savchenko O. Ya. 3-4th grade] Nakaz Ministerstva osvity` i nauky` Ukrayiny` vid 12.08.2022 # 743-22. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Savchenko.pdf> [in Ukrainian].

8. Ty`pova osvitnya programa, rozrobлена pid kerivny`cztvom Shy`yana R. B. 3- 4 klas. [A typical educational program developed under the leadership of R. B. Shiyana, 3rd-4th grade.] Nakaz Ministerstva osvity` i nauky` Ukrayiny` vid 12.08.2022 # 743-22. Retrieved from <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-1-4-klas/2022/08/15/Typova.osvitnya.prohrama.1-4/Typova.osvitnya.prohrama.3-4.Shyuan.pdf> : [in Ukrainian].

Журнал

«Перспективи та інновації науки»

(Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)

Випуск № 15(33) 2023

Видавець:

Громадська наукова організація «Всеукраїнська асамблея докторів наук з державного управління»
Свідоцтво серія ДК №4957 від 18.08.2015 р., Андріївський узвіз, буд.11, оф 68, м. Київ, 04070.